

**Ramprogram
för
Särskilt boende i Stenhamra
2013-03-07**

INLEDNING.....	4
Ramprogrammet.....	4
Det särskilda boendet.....	4
Tillgänglighet i bostadsmiljö och arbetsmiljö.....	5
Logistik.....	5
Färgsättning, materialval och belysning.....	6
Akustik.....	6
Tekniska system och teknisk utrustning.....	7
Huvudentré.....	7
Rullstolsförråd.....	8
BOENDEENHETER - GEMENSAMMA BOSTADSUTRYMMEN.....	8
Beredningskök, matrum och salong.....	9
RWC.....	10
LÄGENHETER - ENSKILDA BOSTADSUTRYMMEN.....	10
Hall.....	10
Hygienrum.....	11
Bostadsrummet.....	12
Köksfunktion.....	13
ÖVRIGA UTRYMMEN I BOENDEENHET.....	13
Dokumentationsrum.....	13
Förråd.....	13
Hjälpmedelsförråd.....	13
Samtals-/aktivitetsrum.....	14
Tvättstuga.....	14
Sköljrum.....	14
Städ och centraldammsugare.....	15
Tvättnedkast.....	15
Sopnedkast.....	15
Personalwc.....	16
ADMINISTRATIVA LOKALER.....	16
Verksamhetschef.....	16
Skrivare och kopiator.....	16
ARBETSNUM FÖR SJUKSKÖTERS KOR OCH LÄKARE.....	16
Sjuksköterskeexpedition.....	16
GEMENSAMMA LOKALER.....	17
Tillagningskök.....	18
Servering/matsal.....	18

Samlings- /aktivitetslokal.....	18
Möbelförråd till samlingslokal.....	19
Kapprum och toaletter.....	19
Bad/spa.....	19
Rum för friskvård.....	20
Expedition för paramedicinare.....	20
Hjälpmedelsförråd.....	20
Rum för medicinsk fotvård.....	20
Rum för hårvård.....	21
UTEMILJÖ.....	21
Innergård.....	21
Omgivande trädgård.....	22
Parkering.....	22
PERSONALUTRYMMEN.....	23
Pausrum.....	23
Vilrum.....	23
Omlädningsrum.....	23
ÖVRIGA UTRYMMEN.....	23
Rum för smutstvätt.....	23
Soprum.....	23
Källsortering.....	24
Städrum.....	24
Lägenhetsförråd.....	24
Vaktmästarrum.....	24
Hiss.....	24
Reservaggregat.....	25

INLEDNING

Ramprogrammet

Ramprogrammet är en handling som översiktligt beskriver det särskilda boendets kvaliteter och funktioner. Programmet utgör en plattform för det fortsatta arbetet med ett lokalprogram på detaljnivå.

Det särskilda boendet

Ramprogrammet avser ett nytt särskilt boende med 64 platser i Stenhamra. Boendet, som är en del av utvecklingen av Stenhamra tätort, ska uppföras på den s k Söderströmska tomten.

Boendet är avsett för personer med omfattande behov av service, omsorg, vård, rehabilitering och hälso-och sjukvårdsinsatser. De boende är företrädesvis personer 65 år och äldre men även yngre personer med olika typer av funktionsnedsättningar och sjukdomar kan förekomma. Också parboende makar där en eller båda har vård- och omsorgsbehov kan komma ifråga. Vissa lägenheter kommer att användas för korttids-/växelvård.

Det särskilda boendet ska utformas på ett sådant sätt att det kan användas flexibelt utifrån de boendes behov. En stor andel av de boende kommer att ha demenssjukdomar. Detta ställer, för att möjliggöra största möjliga trygghet och självständighet för de boende, höga krav på byggnadens utformning, materialval, färgsättning etc.

Det särskilda boendet ska i alla avseenden kännetecknas av hög kvalitet. Det ska erbjuda en trygg och stimulerande miljö med en varm och ombonad känsla som både möjliggör för såväl lugn och ro som rörelse och aktivitet.

Det ska också vara en attraktiv och väl fungerande arbetsmiljö som kan ta en framskjuten plats i konkurrensen om arbetskraft.

Mat och måltiderna ska ha en central roll och utgöra ett stimulerande och tydligt inslag i det dagliga livet. Därför kommer det att finnas ett centralt beläget tillagningskök i boendet.

En annan betydelsefull del är trädgården och utemiljön. Den existerande trädgårdsmiljön i form av fruktträd, buskar mm ska tas till vara och utvecklas så att boendet och trädgården samverkar. I boendet ska finnas en väl avgränsad innergård som stimulerar till fysisk aktivitet och social samvaro.

Nya gångvägar, lekplatser i området kan med fördel placeras i närhet till det särskilda boendet. På detta sätt skapas en koppling till övrigt samhällsliv.

Strax intill planeras också för nya seniorbostäder. Utemiljön kring det särskilda boendet och vissa lokaler, t ex hårvård, medicinsk fotvård och samlingssal, ska vara tillgängliga också för dessa. Sambandet med seniorbostäderna ska särskilt beaktas vid utformningen av det särskilda boendet.

Tillgänglighet i bostadsmiljö och arbetsmiljö

Full tillgänglighet enligt BBR¹ ska tillförsäkras i såväl bostadsmiljö som arbetsmiljö. För bostadsmiljön gäller att måtten anpassas efter mindre utomhus-rullstol, d v s ”höjd nivå” enligt Svensk Standard².

Miljön ska utformas på ett sådant sätt att den stödjer människor med orienteringsproblem. Färgsättning, dagsljus och belysning samt inredning ska ge bästa förutsättningar för personer med demenssjukdom att kunna orientera sig.

Trösklar får inte förekomma. Där de inte kan undvikas ska de utformas så att det är lätt att ta sig över med rullator och rullstol. Höjdskillnaden ute/inne får aldrig vara mer än 15 mm, tröskeln inräknad.

Dörrar med dörrstängare och andra tunga dörrar ska ha öppningsautomatik. Dessa kompletteras med sensorer då de slår ut i gångstråk.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd, bl a vad gäller krav på utrymme för att utföra omvårdnadsarbete, ska följas³.

Logistik

Lokalerna ska utformas på ett för verksamheten drifts-/resurseffektivt sätt. Att spara stegen för personalen och att ta tillvara möjligheterna till mötesplatser för människor ska vara vägledande för hur lokalerna i huset samplaneras. Korridorer utan dagsljuskontakt och/eller intressanta utblickar får inte förekomma.

¹ Boverkets byggregler

² SS 914221:2006

³ Exempel finns samlade i ”Särskilt boende för äldre – arbetsmiljö” (2007) som kan hämtas på Arbetsmiljöverkets hemsida. Observera att kraven ställs för arbetssituationen och inte på den fysiska miljön.

Angöring för taxi samt ett par handikappanpassade parkeringsplatser ska finnas i direkt anslutning till huvudentrén. Övrig bil- och cykelparkering för besökare och personal placeras i närhet till huvudentrén.

Huvudentré ska vara väl separerad från varumottagning och hämtning. Placering av varumottag (leveranser av livsmedel/ förbrukningsvaror, tvätt etc) samt för hämtning (tvätt, sopor, återvinning etc) ska särskilt studeras. Viktigt är att varumottag samplaneras med tillagningskök, hiss och andra förråd.

För hämtning av avlidna finns särskild angöring.

Färgsättning, materialval och belysning

Färgsättning, materialval och belysning ska planeras och utformas samordnat och professionellt i samarbete med beställaren/verksamhetens inredningsarkitekt. Allt för att få en fungerande helhet och skapa hemkänsla i utformningen.

Väggfärg, golv etc ska kännetecknas av god kvalitet och tåla ytdeinfektion, se ”Byggegenskap och vårdhygien”, Svensk Förening för Vårdhygien.

Färgsättningen ska stödja demenssjukas förutsättningar att kunna orientera sig och i övrigt bidra till en ombonad och varm miljö.

Val av golv ska göras utifrån personer med demenssjukdoms förutsättningar där t ex kontraster i golvets kulör, blankhet etc inte får förekomma. I val av golvmaterial ska även andra aspekter såsom underhåll, ljudstörning, städmetoder etc vägas in. Golvmaterial i alla utrymmen ska vara en del av en bra arbetsmiljö och vara ergonomiskt utformade.

Belysningen har en viktig roll. Att kunna variera belysningen i alla utrymmen är av stor betydelse. Det ska i alla utrymmen gå att skifta från starkt allmänt ljus till mer platsorienterad belysning. Bländning och blänkreflexioner ska undvikas. Invändig solavskärmning ska finnas i alla utrymmen där människor vistas, kombinerat med utvändigt avskärmning i solutsatta väderstreck. Härigenom erbjuds även insynsskydd om så önskas.

Akustik

Den akustiska miljön kräver omsorg i planering och projektering. Störande ljud ska inte kunna dominera ljudmiljön. Särskild teknik behövs för att stödja dem med hörselproblem. Hörslingor ska finnas i både små och stora gemensamma utrymmen.

Tekniska system och teknisk utrustning

De tekniska systemen ska vara robusta och moderna. De ska uppfylla krav på god kvalitet och miljö- och energieffektivitet. Planeringen av tekniska system och utrustning och de utrymmen dessa kräver ska särskilt studeras i tidigt skede av projekteringen. Detta gäller bl a system för att säkerställa gott inomhusklimat, värme och ventilation etc. Möjlighet ska finnas att reglera temperaturen särskilt i lägenheterna.

IT-försörjningen ska ta höjd för framtiden i såväl enskilda som gemensamma delar.

Larm och låsfunktioner utvecklas snabbt. Personlig integritet och personlig säkerhet för såväl boende som personal ska beaktas i planeringen.

Planlösningens layout och brandcellsindelning/sprinkling ska samordnas i inledande skede. Syftet ska vara att minimera hinder i form av tunga dörrar och att möjliggöra flexibel användning av t.ex. kommunikationsutrymmen. Där ska det vara möjligt att ordna med inbjudande sittplatser, växter och annat.

Huvudentré

Huvudentrén ska vara en välkomnande plats som präglas av liv och rörelse. Entrén ska vara omsorgsfullt utformad både utomhus och inomhus. Sköna sittplatser inbjuder till boendes och besökares möten. Utblickar mot omgivningens rabatter och planteringar, konstverk och/eller vattenspegel bidrar till en trivsamt plats att vistas på.

I anslutning till huvudentrén ska finnas två gästtoaletter, varav en Rwc, med gemensamt förrum.

Taxi och färdtjänst ska kunna stanna direkt utanför huvudentrén.

Att tänka på

- God tillgänglighet för personer med olika typer av funktionsnedsättningar.
- Orienteringsskyltar.
- Trösklar får ej förekomma. Där de av tekniska skäl inte kan undvikas ska de utformas så att de blir lätta att ta sig över med rullator och rullstol.
- Bra sittplatser inne och ute med uppsikt över angöringen för taxi och färdtjänst.
- Postboxar.

Rullstolsförråd

I nära anslutning till huvudentrén ska byte kunna ske från utomhusrullstol/rullator till inomhusrullstol/rullator. Här ska också lånerullstolar kunna förvaras.

Att tänka på

- Utrustning för laddning.
- Spolplats med golvbrunn.
- Skiljevägg för att separera rena hjälpmedel från smutsiga.
- Skåp för förvaring av rengöringsmedel.
- Handfat.

BOENDEENHETER - GEMENSAMMA BOSTADSUTRYMMEN

Den egna lägenheten tillsammans med gemensamma bostadsutrymmen som kök, matplats och salong utgör sammanlagt en fullvärdig bostad för respektive hyresgäst. Omsorg om bostadskvalitet i rum och rumssamband är det primära. Helhetsmiljön ska stödja personer med demenssjukdom i deras orientering och rumsuppfattning.

Boendet ska även tillförsäkra en god arbetsmiljö. Lokaler för personal ska samplaneras med övriga utrymmen så att de tillsammans blir en fungerande helhet.

Flexibilitet ska vara en utgångspunkt vid utformningen av boendeenheterna. Enheterna ska bestå av åtta lägenheter vardera men för att möta förändrade behov ska möjlighet finnas att kunna variera enheternas storlek kring de gemensamma utrymmena (t ex 6 + 10 lägenheter). En annan viktig utgångspunkt ska vara resurseffektivitet. God överblick och localsamband är en förutsättning för en resurseffektiv personalbemanning och för de boendes trygghet.

Stor vikt ska läggas på att de gemensamma utrymmena är trivsamma och uppmuntrar till samvaro och gemenskap. De gemensamma utrymmena ska kunna användas flexibelt. Möjlighet att skilja utrymmet för att både skapa utrymme för aktiviteter men samtidigt möjliggöra en lugn miljö.

Att lockas till rörelse och aktivitet av ljus och utblickar då man rör sig inom boendeenheten t ex mellan den enskilda bostaden och de gemensamma delarna av den är en viktig kvalitet. Mindre mötesplatser med ett par sittplatser ska planeras in. Mörka, händelselösa korridorer som uppfattas som transportsträckor får inte förekomma. Intimitet och hemkänsla ska präglas också större rumssamband.

Hälften av lägenheterna ska vara förberedda för att vid behov kunna kopplas ihop, med t ex en möjlig dörr, och fungera för parboende. De ska sedan kunna separeras till enkelbostäder igen. Krav på bostaden t ex vad avser brandskydd ska uppfyllas oavsett användning (enkelbostad eller parboende).

Personalen ska i stor utsträckning kunna sköta administrativa och andra arbetsuppgifter i eller i direkt anslutning till de gemensamma utrymmena på boendeenheten.

Utrymme för de som röker ska beaktas i planeringen.

Beredningskök, matrum och salong

Gemensamt beredningskök, matrum och salong ska ligga samlat. Möjlighet ska finnas att vid behov kunna avskilja salongen från matsalen. Kopplat till dessa utrymmen ska finnas en stor gemensam uteplats eller balkong. Utformning av både i inne- och utemiljö ska utformas på ett sådant sätt att de underlättar personalens överblick.

Inomhusmiljön ska vara välförsedd med dagsljus och samspela med utemiljön.

Överdimensionerade ytor ska undvikas då de lätt leder till en ödslig och oinspirerad miljö. Några mindre platser med sinsemellan olika karaktär i färg, ljus och utblick erbjuder större variation och utbud än en stor, generell yta för alla.

I boendeenheternas beredningskök tillagas främst frukost och andra enklare måltider. Huvudmåltiderna mottas färdiglagade från husets gemensamma tillagningskök. Köket är boendeenhetens hjärta och kan med fördel samordnas med matplatsen.

Matplatsen används för måltider men också för många andra aktiviteter. Dimensionerande för en enhet med åtta boende är 12 bordsplatser varav hälften med mått för komfortrullstol. Borden behöver vara minst en meter breda. Svängrum kring borden beräknas med mått för mindre utomhusrullstol (diameter 1500). Mellan två parallella bord krävs minst två meter.

Salongen ska ligga i direkt anslutning till matrum/kök och möjliggöra för olika aktiviteter samtidigt. Hörslina och/eller portabla talförstärkare. Gott dagsljusinsläpp, gärna fönster mot flera väderstreck och alltid med intressant utblick. Braskamin.

Uteplatsen och/eller balkongen med utgång från salongen eller matplats ska vara tillräckligt stor för att medge plats för alla på enheten, bl a flera komfortrullstolar. Här ska finnas sol, skugga och vindskydd samt utrymme för blomlådor eller motsvarande. Balkonger ska placeras så att de inte begränsar

ljusinsläppet i gemensamma vistelseutrymmen i underliggande våningsplan.

Att tänka på

- Lägenheterna ska inte ha direktingång till köket (hygienskäl).
- Förvaring för torrvaror samt kyl/frysvaror för en vecka.
- Plats för matvagn, eluttag.
- Höj- och sänkbar bardisk/serveringsbänk som även kan användas för andra köksaktiviteter. Del av bänk anpassad för rullstolsburna.
- Snabbdiskande diskmaskin (lägst 70 grader) i bekväm arbetshöjd.
- Möjlighet att skilja ren och smutsig disk.
- Utrymmen för källsortering av olika typer av avfall.
- Handfat.
- Högskåp i anslutning till handfatet.
- Städskåp.
- Tröskel till uteplats ska vara lätt att ta sig över med rullator och rullstol.

RWC

I anslutning till de gemensamma utrymmena i boendeenheten ska det finnas en handikappanpassad toalett (RWC).

LÄGENHETER - ENSKILDA BOSTADSUTRYMMEN

Boendes lägenhet ska bestå av hall, hygienrum och ett bostadsrum. Delar av matlagning, måltider och samvaro är förlagda till de gemensamma utrymmena i boendeenheten.

Även för lägenheten gäller funktionsmått ”höjd nivå” enligt Svensk Standard. Därtill kommer arbetsmiljökrav vad gäller utrymmen kring säng och i hygienrum. Lägenheten ska vara mellan 30 och 35 kvm och kunna möbleras på ett par olika sätt.

En större hall, på bekostnad av rummet, kan vara motiverad om all förvaring får sin plats där. På så sätt blir rummet fritt från fast inredning och får en bättre möblerbarhet.

Hall

Här ska finnas kapphylla och garderobsförvaring. Hallens och entrédörrens mått ska medge sängtransport. Hallen är ofta avställningsplats för rullator och andra hjälpmedel. Städskåp, värdefackskåp och medicinskåp placeras med fördel här. De ska då integreras med övrig skåpinredning.

Att tänka på

- Bred entrédörr som är delad i en gångdörr (fritt mått min 840 mm) och ett smalt dörrblad att öppna vid sängtransport. Ringklocka och namnskylt.
- Förvaring enligt svensk standard d v s 2400 garderobslängd fördelat på garderober och linneskåp. Gärna i form av skjutdörrsgarderob.
- Städskåp.
- Höj- och sänkbar kapphylla. Sittplats för skopåtagning samt punktbelysning.
- Plats för spegel med belysning på sidorna.
- Låsbart medicinskåp med plats för pärm.
- Värdeskåp.
- Natthljus/ledljus till toaletten.
- Uttag för centraldammsugare.

Hygienrum

De boende ska ges förutsättningar att kunna klara sin hygien helt eller delvis på egen hand så länge som möjligt - något som ska stödjas genom utformningen av hygienrummet. Förutom att hygienrummet ska stödja den boendes självständighet ska utrymmet också leva upp till krav på en ergonomiskt utformad arbetsmiljö.

Arbetsmiljöverkets krav på hygienutrymmen ska uppfyllas bl. a med avseende på utrymme kring toalettstol, vid handfat och dusch. Utformning och storlek ska medge att rullstol, duschstol eller motsvarande med lätthet kan manövreras. Hygienrummet behöver dock inte medge plats för duschvagn (tillgodoses i gemensamt bad/spa).

Hygienrummet ska nås från hallen eller på annat sätt placeras så att det inte blir en del av bostadsrummet om dörren står öppen. Insyn från gemensamma utrymmen, när dörrar lämnats öppna, ska inte vara möjlig.

Hygienrummet ska ha ett par grader förhöjd rumstemperatur och gärna golvvärme.

I hygienrummet ska finnas en tvättmaskin för personlig tvätt. En kombi-maskin tvätt/tork på förhöjd sockel. Torkställning för hängd tvätt.

Att tänka på

- Stödhandtag och handtag.
- Förvaring av hygienartiklar, eluttag för rakapparat, hårfön mm som kan nås från rullstol.
- Förvaring av artiklar för personal t ex handskar, handsprit.
- Förvaring av tvättmedel och rengöringsmedel.

- Förvaring av inkontinensartiklar mm i högskåp minst 40x40 cm.
- Papperskorg.
- Spegel med belysning på sidorna över handfatet för sittande och stående. Möjlig att ta bort vid behov.
- Samtliga skåp ska vara vägghängda eller inbyggda på sådant sätt att städning av golvytan blir enkel. Samtliga skåp ska vara låsbara.
- Dusch med golvbrunn placeras, för att få en rimlig golvlutning och kunna avvara tröskel, långt från dörr. Plats för duschstol.
- Tröskel ska undvikas helt, även en låg gummitröskel utgör hinder för en rullatoranvändare som har svårt att lyfta fötterna.
- Dörr till hygienrum ska ha ett minsta fritt mått på 840 mm och ska vara lätt att öppna och stänga för rullatorstödd person och person i rullstol.
- Golvmaterial ska vara halksäkert och sluta upp mot vägg eller dylikt.
- Toalettstol ska kontrastera mot bakomliggande vägg. Sittring i plast ska kontrastera mot porslinet.
- Kakel ska vara matt.
- Tvättmaskin/kombimaskin.
- Torkställning och handdukstork.

Bostadsrummet

Bostadsrummet ska ha god möblerbarhet och bra dagsljusbelysning. Fönstren ska ha en rejäl fönsterbänk som kan rymma krukväxter. Fönstren ska ha en låg bröstningshöjd, max 55 cm, så att sängliggande kan se ut.

Utblicken är väsentlig och ska innehålla något som är intressant att betrakta. Burspråk eller fönster över hörn ger vidare blickfält. En fransk balkong ger bra utblick och känsla av att kunna öppna upp. Det ska gå lätt att vädra säkert med t ex ett litet vädringsfönster.

God möblerbarhet innebär att det ska finnas alternativa placeringar för sängen. Ett krav är att sängen ska kunna placeras fritt ut från vägg och med utrymme för personal och hjälpmedel runtom. Skenor för taklift planeras efter denna möblering. Det ska vid parboende finnas utrymme att placera två sängar bredvid varandra med erforderliga ytor runt om.

Bostadsrummet ska i övrigt medge plats för byrå och bokhylla och yta för en liten sittgrupp alternativt matplats.

Det är eftersträvansvärt att hålla rummet fritt från garderober och andra fasta installationer som försvårar möbleringen. Larm, medicinskåp och övrigt som inte hör en vanlig bostad till hänvisas till hallen. Om pentry placeras i rummet ska det utformas med omsorg och blir då ett tillskott till hemkänslan.

Att tänka på

- Ljusinsläpp som kan avskärmade efter önskemål.
- Utvändiga solavskärmning i solutsatta väderstreck.
- Skenor för liftanordning infällda i tak.
- Allmänljus som går att variera, förutsättningar för punktbelysning samt funktionell belysning för personal nattetid.
- Ledljus nattetid.
- Uttag för data-, tele- och tv-teknik.

Köksfunktion

Lägenheten ska ha en mindre köksfunktion med diskbänk, kran med vask, kylskåp samt plats för mikrovågsugn och spisplatta. Skåp för mindre köksutrustning. Med en omsorgsfull utformning bidrar köksfunktionen till hemkänslan. Såväl el som vatten ska vid behov kunna stängas av.

Att tänka på

- Kylskåp i höjd anpassad för såväl rullstolsburna som stående.
- Utrymme för rullstol under diskbänk.
- Tydliga och greppvänliga handtag och reglage.
- Eluttag med timerfunktion.
- Låsbart köksskåp.

ÖVRIGA UTRYMMEN I BOENDEENHET**Dokumentationsrum**

Ett dokumentationsrum för omvårdnadsdokumentation ska finnas per två boendeenheter. En kontorsarbetsplats med skåp/hyllor för förvaring av kontorsmaterial. Rummet ska placeras i anslutning till kök/ matplats/salong.

Dokumentationsutrymme

Löpande dokumentation sker inne på varje boendeenhet. Det ska gå att låsa om arbetsplatsen.

Förråd

Mindre förråd/förvaring för förbrukningsartiklar, inkontinensartiklar, linne och rena skyddskläder i varje boendeenhet.

Hjälpmedelsförråd

Mindre förråd för hjälpmedel som används dagligen (rullstol, rollator, liftar, dynor etc) i varje boendeenhet. Eluttag för laddning. Plats för rullstolspump.

Samtals-/aktivitetsrum

Rum för flexibel användning t e x för samtal med anhöriga, intern planering eller aktiviteter för en mindre grupp. Ett rum kan samplaneras för två boendeenheter. Rummet ska erbjuda en varm och ombonad atmosfär med sittplats för åtta personer anpassat för fyra komfortullstolar.

Förvaringsutrymme/större garderob för förvaring av material.

Tvättstuga

Varje boendeenhet ska ha tillgång till en tvättstuga för täcken, kuddar och annat som ej kan tvättas och torkas i den enskildes tvättmaskin. Annan gemensam tvätt (stolsöverdrag, gardiner mm) kommer också att ske här. Handdukar och sänglinne skickas på tvätt.

Utrymmet ska planeras på ett sådant sätt att det går att skilja smutsig respektive ren tvätt.

Utformningen av tvättstugan ska utgå från en god arbetsmiljö där t e x tvättmaskiner ska placeras ergonomiskt riktig höjd.

En tvättstuga kan samplaneras för två boendeenheter.

Att tänka på

- Tvättmaskiner (90 grader) med hygienprogram och automatisk tvättmedelsdosering.
- Torkskåp.
- Torktumlare.
- Plats för smutstvätt i rullkorgar för ren respektive smutsig tvätt.
- Tvättbänk med vask och duschslang för avspolning av smutsig tvätt.
- Arbetsbänk. Separata ytor för oren och ren tvätthantering.
- Plats för sopsäck.
- Strykbräda.
- Handfat.

Sköljrum

Ett mindre rum dit förorenat material kan tas för att rengöras och där rena kärl kan förvaras.

Ett sköljrum för varje boendeenhet. Rummet ska placeras på ett sådant sätt att köket inte passeras och utformas så att rent gods går att skilja från smutsigt.

Ett av sköljrummen i det särskilda boendet ska vara något större för att även kunna inrymma diskdesinfektor. Detta bör ligga i närhet till sjuksköterskeexpedition och rum för medicintekniska produkter.

Att tänka på

- Spoldesinfektor i samtliga sköljrum.
- Diskdesinfektor i ett av sköljrummen. I detta rum även kylskåp.
- Arbetsbänk med en smutsig och en ren sida. Avskild från spoldesinfektor.
- Arbetsbänk ska vara i rostfritt stål.
- Alla ytor ska tåla rengöring med ytsprit/desinfektion.
- Hyllor.
- Handfat med vägghängd tvål, desinfektion, pappershanddukar etc.
- Vägghängd papperskorg.
- Följ rekommendationer av Svensk förening för vårdhygien ”Byggegenskap och vårdhygien”.

Städ och centraldammsugare

Städutrymme med vatten och utslagsvask samt plats för städvagn och utrustning. Ett städutrymme kan samplaneras för två boendeenheter.

Centraldammsugarslangar ska förvaras lätt åtkomliga.

Att tänka på

- Plats för städvagn.
- Vatten/avlopp.
- Hyllor.
- Krokare för skyddskläder.
- Handfat.

Tvättnedkast

Sänglinne och handdukar skickas för tvätt i säckar. Tvättnedkasterna ska vara lätta att nå från boendeenheterna och kan med fördel placeras i sköljrummet. De ska vara låsbara och placeras nära golv för att undvika tunga lyft.

Sopnedkast

Sopnedkast på varje våningsplan för våta sopor. Nedkast ska placeras så att de är lätta att nå från boendeenheterna.

Att tänka på

- Möjlighet till samordning av sopnedkast och tvättnedkast. Placeringen styrs även av åtkomlighet för hämtning i markplan.
- Handfat i anslutning till nedkast.

Personalwc

En personaltoalett på varje boendeenhet. En toalett per våningsplan ska vara RWC.

ADMINISTRATIVA LOKALER

Administrativa lokaler och expeditioner kan gärna ligga samordnat. Plats/utrymme för besökares ytterkläder.

Verksamhetschef

Ett rum för administrativt arbete med utrymme för skrivbord. Sittplatser för fyra besökare.

Att tänka på

- Dokumentskåp (krav på golvkonstruktion).

Skrivare och kopiator

Skrivare och kopiator placeras i anslutning till verksamhetschefen och så att de kan samnyttjas av övriga i huset.

Att tänka på

- Förvaring.
- Liten avlastningsyta.

ARBETSRUM FÖR SJUKSKÖTERS KOR OCH LÄKARE**Sjuksköterskeexpedition**

Ett rum för administrativt arbete med två arbetsplatser i nära anslutning till läkemedelsrum. Skåp/hyllor för förvaring av kontorsmaterial.

Ett rum per två boendeenheter.

Att tänka på

- Dokumentskåp (golvkonstruktion).

Läkemedelsrum

Rummet ska ha arbetsbänkar som löper utefter hela väggarna. Förvaringsutrymmen ska ge sjuksköterskan en god överblick. Rummet ska vara låsbart och av säkerhetsskäl vara beläget inne i fastigheten utan fönster.

Att tänka på

- God ventilation.
- Rummet skall vara utrustat med arbetsbänk. Låsbara skåp ovanför.
- Låsbart kylskåp.
- Diskbänk med vatten och avlopp.
- Hyllor.
- Särskilt låsbart litet medicinskåp för narkotiska preparat.
- Utrymme för tom läkemedelsvagn och syrgas.
- Handfat med väggfast tvällösning och desinfektion, pappershanddukar, hållare för engångshandskar.
- Utrymme för pedalhink.
- Utrymme för infusionsställning.
- Plats för dator, litteratur, dokumentationsarbete.

Förråd för medicintekniska produkter

Mindre förråd med hyllor för förvaring av medicintekniska produkter.

GEMENSAMMA LOKALER

Vissa lokaler i det särskilda boendet nyttjas både av boende och externa gäster bl. a personer från de planerade seniorbostäderna. De lokaler som riktar sig till flera målgrupper ska enkelt kunna nås via huvudentrén.

Samlingssal och servering/matsal ska ligga intill varandra för att möjliggöra lokalsamverkan. Lokaler för bad/spa, träningsrum mm kan också med fördel placeras i anslutning till varandra.

Samordnat ska finnas ett omsorgsfullt utformat utrymme att vila och vänta med sittplatser. Detta kan med fördel också utformas som ett mindre bibliotek som därmed blir en kvalitet i boendet.

Likaså kapprum, toaletter etc. ska kunna samnyttjas.

Tillagningskök

Köket ska tillaga måltider till det särskilda boendet och måltider för leverans till personer i eget boende (hemtjänst).

Köket ska vara ett fullt utrustat tillagningskök med utrymme för varmhållningsvagnar och utrustning för catering. Kapaciteten beräknas till 200 måltider per dag.

Köket ska uppfylla krav och föreskrifter för storkök. Utformningen av köket (och servering) ska ske i samråd med expert på kök-/storkök.

Omklädningsrum för kökspersonal

Kökspersonalen ska ha eget separat omklädningsrum i direkt anslutning till köket med skåp för personalens kläder. Toalett och dusch.

Servering/matsal

En mindre servering/matsal i anslutning till köket och till samlingsalen för att kunna möjliggöra lokalsamordning vid behov. Lokalen ska kunna betjäna 25-30 personer.

Serveringen/matsalen ska anpassas för personer med rullstol. Borden behöver vara minst en meter breda och svängrum kring borden beräknas med mått för mindre utomhusrullstol (diameter 1500). Mellan två parallella bord krävs minst två meter.

Servering/matsal ska uppfylla krav och föreskrifter på serveringslokaler. Utformningen ska ske i samråd med expert på kök-/storkök/serveringslokaler.

Samlings-/aktivitetslokal

En större samlings-/aktivitetslokal där större eller mindre evenemang kan hållas. Lokalen ska användas för aktiviteter för boende men kan också hyras av andra externa intressenter t ex föreningar. Lokalen ska kunna användas flexibelt och vid behov förändras med vikkvägg eller motsvarande. Lokalen ska kunna anpassas både för större evenemang och aktiviteter för en mindre grupp om 8-10 personer. För att vinna yta och möjliggöra lokalsamordning ska samlingsalen kopplas ihop med serveringen. Samlingsalen ska ha hög rumshöjd och dagsljus samt ha en omsorg i utformning och materialval som gör den till en attraktiv möteslokal.

Lokalen ska dimensioneras för ca 120 sittande personer (biosittning). Lokalens möblering ska kunna varieras.

Att tänka på

- Mindre kök med full köksfunktion och utrymme för köksutrustning.
- Skåp för porslin etc.
- Förvaringsskåp.
- Hörslinga.

Möbelförråd till samlingslokal

Stolar och bord för samlingssalens olika möbleringsalternativ ska finnas i direkt anslutning.

Kapprum och toaletter

Kapprum och toaletter ska vara centralt placerade så att de enkelt kan nås från gemensamma lokaler.

Att tänka på

- Minst ett RWC.
- Toaletter ska vara anpassade för äldre med god belysning, stödhandtag, kontrast i färgsättningen, tydliga handtag och reglage.

Bad/spa

Vistelse i badet ska upplevas som ett tillfälle för njutning. Miljön ska vara omsorgsfullt inredd och ge en exklusiv känsla i val av material och inredning, varma och ombonade färger. Här ska finnas dagsljus och gärna utsikt eller utblick mot utemiljö.

Bad/spa ska primärt utformas för personer med vård- och omsorgsbehov. Utrymmet ska också kunna användas för massage med plats för massagebänk.

Badet ska utrustas med vårdbadkar och ha takskena med mobil taklift. Eventuell målning i taket för dem som badar att titta på. I omedelbar anslutning ska omklädningsrum, dusch som rymmer duschvagn samt RWC finnas.

Att tänka på

- Halksäkert golv.
- Matta ytor.
- God allmänbelysning som kan regleras ned till stämningsbelysning.
- Förhöjd rumstemperatur.
- Plats för vilstolar.
- Plats för handskar, förkläden, handsprit etc.
- Handfat.
- Plats för sopsäck och tvättsäck på hjul.

- Eluttag.

Rum för friskvård

Rum för friskvård ska ligga i anslutning till bad/spa. Det ska utformas för personer med vård- och omsorgsbehov.

Rummet ska användas för träning och utrustas med träningsredskap för äldre men kan också komma att användas av andra grupper. Det ska vara tillräckligt stort för att möjliggöra för träning i mindre grupp men kommer framförallt att användas för enskild träning. Rummet kan också användas för utprovning av hjälpmedel och hjälpmedelsträning.

Att tänka på

- Dagsljus.
- Förråd för träningsredskap i direkt anslutning.
- Hörslinga.
- Plats för handskar, förkläden, handsprit etc.
- Handfat.

Expedition för paramedicinare

I anslutning till rum för friskvård ska finnas en expedition för sjukgymnast och arbetsterapeut med utrymme för två kontorsarbetsplatser samt bokhylla.

Att tänka på

- Handfat.

Hjälpmedelsförråd

Förvaringsrum för tekniska hjälpmedel såsom rullstolar, gånghjälpmedel, larmmattor etc. Rengöring av hjälpmedel ska kunna utföras i detta rum. Utrymmet ska vara tillräckligt för att skilja rena och smutsiga hjälpmedel åt.

Att tänka på

- Ej fönster.
- Högskåp.
- Hyllor.
- Handfat.

Rum för medicinsk fotvård

Fotvård för de boende i det särskilda boendet samt för boende i seniorbostäder och externa gäster. Lokalen ska uppfylla de krav på hygien som ställs på denna typ av verksamhet.

Att tänka på

- Plats för kontorsarbetsplats, dator.
- Handfat

Rum för hårvård

Hårvård för de boende i det särskilda boendet samt boende i seniorbostäder och externa gäster. Mindre lokal med utformning och utrustning för att uppfylla krav på frisör-/hårvårdsverksamhet.

Övernattningslägenhet för anhöriga

Rum för övernattningslägenhet med utrymme för två sängar samt bäddsoffa och mindre matplats.

Toalett med dusch.

UTEMILJÖ

Utemiljön ska bestå av en väl avgränsad innergård och trädgårds- och parkytor i anslutning till huset utsida.

Innergård

Den väl avgränsade innergården ska göra det möjligt för alla boende att på eget initiativ vistas utomhus. Innergården ska placeras så att den enkelt kan nås från samtliga boendeenheter. Placering och utformning ska medge för personal att kunna ha god överblick. Placering av gården ska möjliggöra användning även under varma sommardagar.

Trädgårdsmiljön med vistelse och vandring i grönska, under bladverk, i sol och skugga har en läkande verkan. Innergården ska erbjuda rik växtlighet, väl planerad för att bjuda på blommor, frukt, dofter och färgskiftningar att följa genom årstiderna. Här ska finnas möjlighet till odling.

Här ska finnas gångslingor som gör det intressant att röra sig, både för de med rörelsebehov och för de som behöver lockas till rörelse. En bro över ett vatten kan locka och samtidigt ge bra gångträning med räcken att greppa på båda sidor. Några enklare redskap som utegym för äldre.

Gångytorna ska vara plana och släta. Ett mjukt alternativ till plattor och asfalt är s k "ecoyta", en fast sandyta som fungerar bra för rullatorer och rullstolar.

Att tänka på:

- Sittbänkar.
- Konstverk/skulptur.
- Vatten-/vattenspegel.
- Odling i förhöjda lådor.
- Vattenutkast.
- Plats/förrådsutrymme för redskap.

Omgivande trädgård

Trädgården på husets utsida ska i största möjliga mån ta vara på de befintliga resterna av tidigare trädgård. Frukträd, bärbuskar och andra trädgårdsväxter ska tas tillvara i den nya trädgårdsmiljön. Flera uteplatser.

Här planeras gångstråk som fortsätter ut i parken eller leder till Stenhamra torg. Platser att sitta på. Den omgivande trädgården ska fullt ut vara anpassad för personer med funktionsnedsättningar, med plana släta gångtytor etc.

Utemiljön kommer att vara ett viktigt inslag även för de som vistas inomhus. Därför ska den bjuda på varierade utblickar och en nära kontakt med årstidsväxlingarna.

En gångslinga med god tillgänglighet för rullator och rullstol med sittplatser och andra händelser på vägen ska ordnas runt boendet.

Att tänka på:

- Sittbänkar.
- Flaggstång.
- Sol, skugga och vindskydd – man ska kunna välja.
- Odling i förhöjda lådor.
- Växthus.
- Redskapsbod.
- Vattenutkast.

Parkering

God försörjning av parkeringsplatser för boende, besökare och personal i anslutning till det särskilda boendet. Parkering för rullstolsburna gäster i direkt anslutning till huvudentrén. Cykelparkering under tak.

Antalet parkeringsplatser ska utredas i projekteringen.

PERSONALUTRYMMEN

Pausrum

Rummet används av alla vid raster och ska dimensioneras för 12 personer. Här ska finnas ett kök med möjlighet för uppvärmning av medhavd mat. Plats för soffhörna och skrivbord.

Att tänka på

- Fullvärdigt kök med diskmaskin.
- Köksutrustning för att förvara, värma och äta medhavd mat.
- Förberett för kaffemaskin.

Vilrum

Ett rum med liggplats för tillfällig vila. Wc i nära anslutning.

Omklädningsrum

Omklädningsrummen kan ligga samlat och behöver inte ha dagsljus. Dusch och wc i varje omklädningsrum. Flera och mindre omklädningsrum att föredra men åtminstone ett rum för män respektive kvinnor ska finnas. Personal ska ha ett eget skåp (ca 85 skåp) avdelade för rena och smutsiga kläder.

I omklädningsrummen ska finnas ett förvaringsutrymme med hyllor för rena arbetskläder.

Att tänka på

- Minst ett wc och en dusch ska kunna användas av rullstolsburen oavsett om denne är kvinna eller man.
- Plats för ställ för smutsvätsäck

ÖVRIGA UTRYMMEN

Rum för smutsvätt

Rum för uppsamling av tvättsäckar från boendeenheternas tvättnedkast. Rummet placeras nära angöring för hämtning. Bakteriehämmande funktion/kyla i rummet.

Soprum

Rum för uppsamling av våta sopor från boendeenheternas sopnedkast. Rummet placeras nära angöring för hämtning. Spolbart. Bakteriehämmande

funktion/kyla i rummet.

Källsortering

Utrymme för källsorterad återvinning. Rummet ska placeras i anslutning till det kylda soprummet och nära angöring för hämtning. Lättillgängligt för personalen.

Städrum

Ett centralt städrum med städutrustning för gemensamma ytor som entréer, trapphus mm.

Att tänka på

- Plats för städvagn.
- Plats för större städmaskin.
- Eluttag för laddning.
- Förvaring av städprodukter.
- Tappställe med slang, utslagsvask.
- Golvbrunn
- Tvättmaskin (90 grader) och torktumlare för moppar.
- Handfat.

Lägenhetsförråd

Varje lägenhet ska ha ett lägenhetsförråd för att uppfylla kriterierna för en fullvärdig bostad. Det ska vara minst 1 kvm per person och det ska vara tillgängligt.

Möbelförråd

Förråd för förvaring av möbler för uppöblering av korttidsplatser.

Vaktmästarrum

Vaktmästarens arbetsplats med arbetsbänk samt förvaring av utrustning, verktyg och förbrukningsartiklar.

Hiss

I det särskilda boendet ska det finnas minst två hissar vilka ska vara dimensionerade för transport av sängar.

Reservaggregat

En alternativ energikälla kan behövas för att byggnaden ska kunna upprätthålla alla sina funktioner även i nödsituationer.